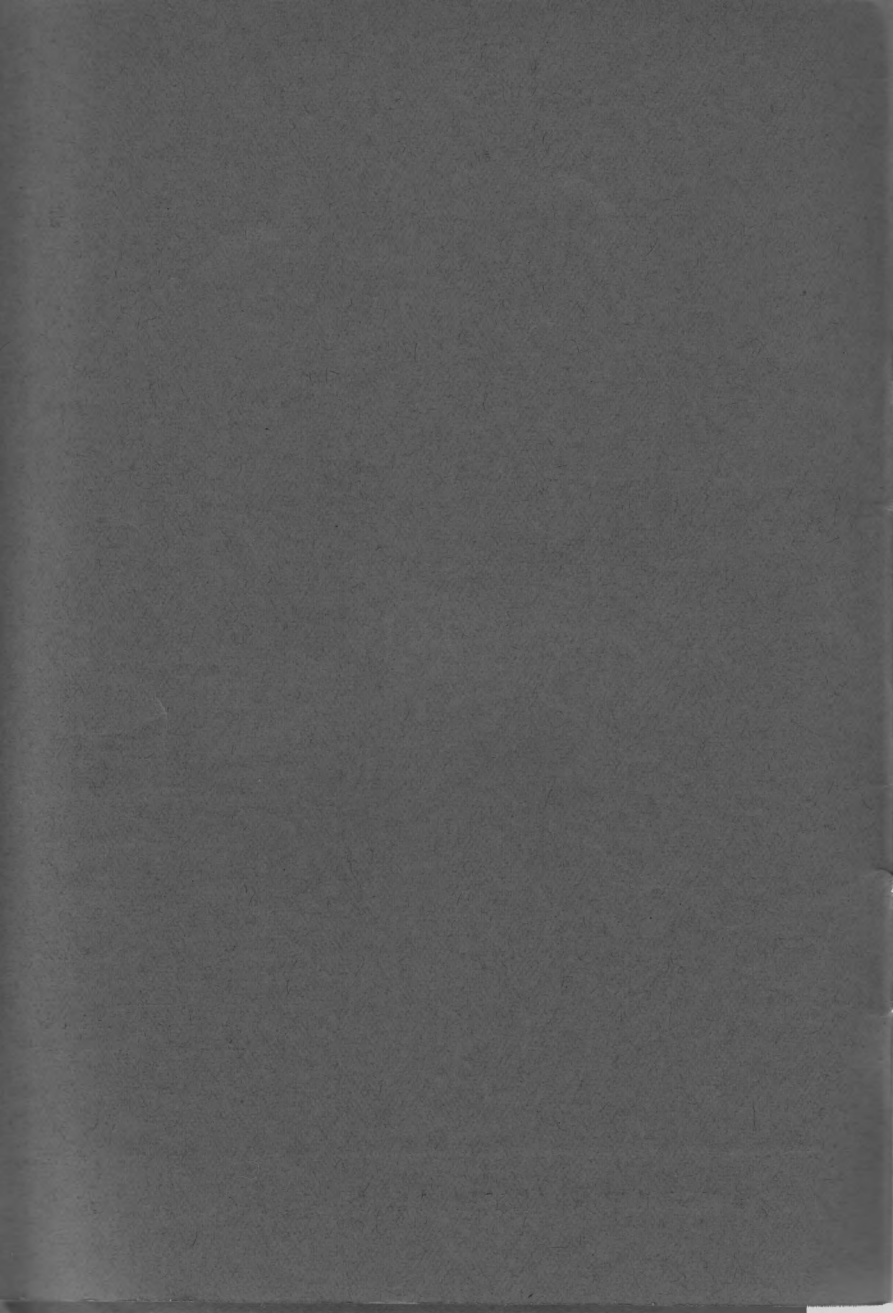

Set Persson

Kommunistisk Kommunal- politik

1. Sparsamhet med kommunala medel.
2. Socialvården.
3. Skolväsendet.
4. Kommunal bostadsproduktion.
5. Lantarbetarnas bostadsfråga.
6. Kommunala pensioner lägg.
7. Kommunala tvättinrättningar.
8. Sjukvården.
9. Medborgarhus, kommunala badanläggningar och idrottsplatser.
10. Kommunisterna vill ha arbetet för verklig arbetspolitik.

SPARSAMHET MED KOMMUNALA MEDEL

”Sparsamhet med kommunala medel”, vem känner inte till detta slagord. Det brukas med förkärlek som argument, när alla andra tryter, mot småfolkets krav om ordnandet av för dem livsviktiga frågor.

En sund sparsamhet med kommunala medel hör också till en ur småfolkets synpunkter riktig kommunalpolitik. Men en sådan sparsamhet som tar sig uttryck i förhindrandet av verkligt nödvändiga reformer, exempelvis i frågor om socialvård och sjukvård, en sådan ”sparsamhet” är i verkligheten slöseri med det värdefullaste kapital som finns, ty det är slöseri med människorna.

De som ropar mest om kommunal sparsamhet är att finna bland storfinansens män och deras verktyg. Huset Wallenberg har för denna propaganda till och med startat en riksomfattande organisation, ”Skattebetalarnas Förening”, vilken ger ut en särskild tidskrift, ”Sunt Förnuft”.

Att handla enligt ”sunt förnuft”, det har det wallenbergska husets huvudman, Marcus Wallenberg, i praktiken omsatt på sitt eget lilla sätt. För att undgå beskattning i Stockholm under kristiden, varigenom han skulle fått bidra till lindrandet av nöden bland storstadens arbetslösa, till ordnandet av sjukvården o. s. v., flyttade han helt sonika sina betyg till Lovö kommun.

Ett ännu mer belysande exempel på den "kommunala sparsamhet" huset Wallenberg iakttar kan hämtas från "Knut och Alice Wallenbergs fond". Denna stiftades år 1918. Ingen vet hur stort kapital fonden förfogar över. Men man vet att den ger en miljon femhundra tusen kronor per år i avkastning. På tjugo år har avkastningen givit 30 miljoner kronor. Under de gångna tjugo åren har fonden till diverse ändamål utdelat 22.874.000 kronor. Fondens styrelse har sålunda ej ens utdelat hela vinsten, utan det återstår av denna 7.216.000 kronor.

Fonden äges och förvaltas av huset Wallenberg och anslag beviljas endast till sådan "allmännyttig och landsgagnande verksamhet", som wallenbergarna har intresse av att understödja. Fonden saknar all offentlig kontroll, är en helt privat institution, men har ändå under tjugo års tid åtnjutit fullständig skattefrihet och gör det fortfarande. Det hela är en åtgärd för att undandra stat och kommun skatt för ett jättekapital över vilket huset Wallenberg ensam förfogar för tillgodoseendet av egna intressefrågor.

Jämsides med denna skatteflykt, satt i system, bedriver samma människor en kraftig propaganda för "sparsamhet med kommunala medel". Så lät man på sin tid tidningen *Sunt Förnuft* framhålla som exempel på slöseri om patienterna på sjukhusen skulle få smör i stället för margarin. Och samma krafter är det som under tal om "bekämpande av understödsstagarandan" för en ständigt pågående kamp mot effektiv samhällelig hjälp åt arbetslösa, fattiga sjuka och åldringar.

De verkligt asociala krafterna.

Intressenterna i storbankerna och i industri- och skogsbolagen, miljonärerna och de stora godsägarna, dessa är de verkligt asociala krafterna, mot vilka småfolket har att hävda sina intressen även på det kommunalpolitiska området. De förstnämnda och småfolket har inte och kan inte ha några gemensamma intressen i avgörande frågor i de kommunala institutionerna.

Enligt den officiella statistiken fanns år 1931 (det senaste år för vilket sådan statistik finns tillgänglig) 2.428.772 personer i Sverge med en årsinkomst på i medeltal 1.321 kronor. Men det fanns samma år 2.156 personer med en inkomst från 50.000 och upp till över miljonen i årsinkomst. Medelinkomsten för denna befolkningsgrupp var över 100.000 kronor och de ägde dessutom en sammanlagd förmögenhet på 2.331.490.000 kronor eller i medeltal för envar över 1 miljon kronor.

Vad kan de tvåtusen miljonärerna ha för gemensamma intressen i de kommunala institutionerna med de över två miljonerna verkligt små inkomsttagarna? Inga. Inte ens ifråga om "kommunal sparsamhet", ty de har och måste ha helt skilda intressen ifråga om på vilka områden det skall sparas.

Formellt gäller kommunala beslut lika för alla. Men reellt har rikemännen intet intresse för förstklassig och lika sjukvård för alla, för en verklig socialvård, för avskaffande av ohygieniska bostäder och trångboddhet, för en skolpolitik som jämställer de fattigas barn med de rikas, för kommunala pensionstillägg, för samlingslokaler o. s. v. De har intet intresse för lösandet av sådana frågor därför att de har själva intet behov av något av detta.

Däremot har de intresse av att slippa utgifter på sina skattensedlar för sådana ändamål, och därför måste deras intressen bli helt motsatta småfolkets.

Det socialdemokratiska partiets representanter, som fostrats i den klassamarbetsets anda, vilken tyvärr fått göra sig alltför bred inom detta parti, fastnar dock ofta för de besuttnas sparsamhetspropaganda. De "känna sitt medansvar" och vägrar därför i många fall att medverka till förverkligandet av de mest självklara arbetarkrav. De tror att det skall vara möjligt att föra en kommunalpolitik, som samtidigt kan tillfredsställa såväl de fattiga som de rika.

Låt oss ge några exempel på ur småfolkets synpunkt fullständigt missriktad "sparsamhet med kommunala medel" och på för småfolket skadlig "omtanke om kommunen".

De fattiga i en kommun eller stad har intresse av sådana saker som tillräckligt stora kommunala pensions-tillägg till de gamla, fri skolmateriel åt barn, låga sjukhustaxor, billigare hyror genom kommunal bostadsproduktion, tillgång till samlingslokaler o. s. v.

Det är allt sådana saker för vilka kostnaderna förr eller senare obligatoriskt drabbar envar individuellt, såvitt frågorna inte lösas av kommunen. Under sådana förhållanden är det självklart, att endast de rika kan anlägga "sparsamhetssynpunkter" som argument mot lösandet av dessa frågor. I den mån en fattig anmäler sådana synpunkter, så är detta liktydigt med att han är motståndare till att få bidrag från de rika och från de högre inkomsttagarna till oundvikliga utgifter, vilka de mindre bemedlade själv eljest måste betala helt.

Indirekt kommunal beskattning.

De rika har intresse av indirekt beskattning i form av höga taxor vid kommunala trafik- och andra företag. Låt oss i det fallet taga ett exempel från Stockholm. Enligt beräkningarna i innevarande års utgifts- och inkomststat skall gasverket där lämna ett överskott på tre miljoner, elektricitetsverket 8.650.000, spårvägarna 1.732.000 och nöjesskatten 2.400.000. Gasen skulle alltså kunna säljas till hushållsbehov för åtminstone 15 procent billigare pris, elektrisk energi för samma ändamål till en tredjedel billigare, resorna inom staden bli billigare, nöjesskatten helt slopas och motsvarande inkomstminskning för staden kompenseras genom direkt beskattning.

"Men", säger man, "då blir det ju högre skatt". Det är sant. Men varje skattehöjning på 10 öre per bevillningskrona det betyder i Stockholm endast 45 öre i högre skatt för en inkomstagare på 2.000 kronor per år och det betyder en skatteförhöjning på 2:35 för en inkomstagare på 3 à 4 tusen kronor. Men i Stockholm fanns enligt Statistisk Årsbok för 1936 7.046 inkomstagare med i medeltal 36.000 i årsinkomst. För dessa betyder varje tioöring per skattekrone en skatteförhöjning på i medeltal omkring 35 kronor. För de av dessa som har en inkomst på 500.000 kronor betyder varje ökning av 10 öre per bevillningskrona en skattehöjning på inte mindre än 491,75 kronor. Att de rika under sådana förhållanden är motståndare till billigare resor, elektrisk energi och gas till hushållsbehov samt till nöjesskattens avskaffande, det är helt naturligt. Däremot är det onaturligt att arbetarnas representanter år efter år innehar majoriteten i stads-

fullmäktige utan att använda sig av sin majoritetsställning för att trots rikemännens motstånd avskaffa den indirekta beskattningen.

Vad här blivit sagt med Stockholm som exempel, det gäller givetvis också i stort för övriga kommuner. Verkningarna blir ju i princip desamma även om de rikas antal i en kommun inte är så stort som i Stockholm. Vad det gäller exempelvis industrikommuner i Norrland så finns sådana där 40 procent och därutöver av skatterna, trots att gällande beskattningsformer verkar till bolagens fördel, ändock får betalas av dessa.

Med utgångspunkt från skattepolitikens verkningar skall vi så beröra vad kommunisterna vill i olika kommunala frågor.

II. SOCIALVÅRDEN

Kommunisterna vill en resolut brytning med den brutala och godtyckliga fattigvårdspolitik och en socialvård, som grundas på de behövandes rätt till hjälp samt att arbetslösa skall beredas arbete till avtalsenliga löner genom av samhället anordnade arbeten eller tillräckligt kontantunderstöd.

”Fattigvård”, — ett beklämmande ord. Samhället klistrar etiketten fattig på alla dem vilka till följd av olika omständigheter blir i behov av samhällelig hjälp, vilket enligt statistiken är fallet med var tionde svensk medborgare. Med denna etikett följer sedan en rad obehag och förödmjukelser. Den medför under vissa omständigheter förlust av röst- och hemortsrätt, återbetalningsskyldighet,

"egna hem" intecknas, anhöriga lagsökes och kommunerna processar omkring de hjälpbehövande.

Man brukar skryta med att "i vårt land föreligger obestridlig rätt till samhällelig hjälp". Formellt tillerkänner också gällande fattigvårdslag envar minderårig eller den, som i följd av ålderdom, sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter är oförmögen att genom arbete försörja sig och därför saknar medel till sitt livsuppehälle, rätt till erforderlig hjälp. Huruvida begärd hjälp skall erhållas är dock beroende av "behovsprövning". Fattigvårdsmyndigheterna tar vid dessa behovsprövningar i allmänhet större hänsyn till kommuners och skattebetalares ekonomiska intressen än till de hjälp-sökandes behov. Vidare berättigar icke ofrivillig arbetslöshet i och för sig till hjälp år den arbetslöse.

Fattigvårdslagets tolkning har också undan för undan blivit alltmer reaktionär och de fattigvårdsstyrelser som behärskas av reaktionens verktyg har som följd därav kunnat uppträda alltmer omänskligt. I pressen har ju gång efter annan avslöjats hur fattigvårdsstyrelserna på sina håll manipulerat som äktenskapsförmedlare för att "gifta bort" understödsbehövande kvinnor. Man övergår också alltmer till att förvandla fattigvårdsinstitutionerna till rena låne- och indrivningsinstitut.

Den relativt stora staden Östersund kan tjäna som exempel inte bara på vad fattigvårdsstyrelser kan tillåta sig utan också på vad länsstyrelser kan tillåta. Man har där under senare år tillämpat det systemet, att när en arbetslös familjeförsörjare vänt sig till fattigvården för att erhålla hjälp till sitt och de sinas uppehälle, då har svaret blivit: "Något understöd kan styrelsen icke be-

vilja, men däremot kan ett lån å visst belopp beviljas." Och så har fattigvårdsstyrelsen förelagt den hjälpsökande en skuldförbindelse av utseende som nedanstående avskrift utvisar.

FATTIGVÅRDSBYRÅN

Östersund

Kyrkgatan 50

Telefon 15 43

Postgiro: 28404

Av Östersunds stads Fattigvårdsstyrelse har jag bekommit nedanstående belopp såsom lån. Jag befullmäktigad därför Fattigvårdsstyrelsen att uppbära motsvarande belopp ur mig tillkommande avlöning.

Tolv (12:—) Kronor — öre, som kvitteras.

Östersund den

(Namn.)

Bevittnas:

A. H. Pihl.

Men bedriver alltså ren låneverksamhet i stället för understödsverksamhet. Den hjälpsökande har att välja mellan rena svälten eller att underskriva lånehandlingen. När arbete sedan erhålles, presenterar fattigvårdsstyrelsen skuldedeln, även om arbetet utgöres av statskommunalt nödhjälpsarbete. Arbetsledningen drar då varje vecka, på order av fattigvårdsstyrelsen, ett visst belopp på avlöningen. När lånet är till fullo betalt får den hjälpsökande igen den lånehandling han underskrivit.

Ungefär samma system använder man också i en rad andra kommuner. I Segerstad kommun i Hälsingland selsättes ett stort antal arbetare under en kort tid av året

med flottningsarbete. Vintertid erhåller dessa arbetare matanvisningar från fattigvården mot att de undertecknar fullmakter, som berättigar fattigvårdsstyrelsen att av deras avlöningar sommartid tillgodogöra sig sina utlägg. Detta system är av länsstyrelsen, trots överklagande, godkänt.

På olika platser ute i landet är massor av små stugor in-tecknade av fattigvårdsstyrelserna som säkerhet för lämnad fattigvårdshjälp. Mången fattig får på detta sätt se äganderätten till sin lilla stuga, avsedd endast för eget eller för familjemedlemmars bruk, övergå till samhället.

Den nuvarande fattigvårdslagstiftningen ger möjlighe-ter till en sådan fattigvårdspolitik, på vilken vi här gett några exempel. Kommunisterna reagerar mot detta sy-tem. Vi vänder oss mot de godtyckliga behovsprövnin-garna, mot att de fattiga avpressas lånehandlingar och mot alla andra av fattigvårdsmyndigheterna använda fin-ter och knep för att undgå lagens formella bestämmelser om att envar vid behov skall ha den hjälp, som deras ekonomiska nödläge kräver. Kommunisterna vill att fat-tigvårdsmyndigheterna skall grunda sin verksamhet på de behövandes rätt till hjälp. Därför vill vi utnyttja fat-tigvårdslagets bestämmelser där det i dess andra para-graf finns föreskrifter om, att stads- respektive kommu-nalfullmäktige äger att bestämma grunderna för hur fri-villig fattigvård skall bedrivas. Och därför vill kommu-nisterna förhindra att reaktionära element får säte och stämma i fattigvårdsstyrelserna i de kommuner där arbe-tarnas representanter är i majoritet i de fullmäktigeinsti-tutioner, som väljer fattigvårdsstyrelserna.

III. SKOLVÄSENDET

Kommunisterna vill en skolpolitik, som jämställer de små inkomsttagarnas barn med de rikas.

I vårt land äger icke alla barn oinskränkt rätt till högre bildning. Barnens möjligheter härtill regleras icke av deras håg och fallenhet för studier, utan i stället av föräldrarnas sociala ställning.

Kommunisterna strävar efter ett skolsystem, som på alla områden likställer barnen i konkurrensen om de högre bildningsmöjligheterna. Då måste den grund, på vilken denna tävlan skall ske, bli en annan än målsmännens ekonomiska ställning. I linje med dessa strävanden och av omtanke om det uppväxande släktet vill kommunisterna lägga det mesta möjliga av de obligatoriska kostnaderna för barns skolundervisning på samhället, och vi reser därför överallt kravet om att allt skolmateriel skall vara fritt, att gällande bestämmelser om statliga anslag för anordnandet av skolskjutsar skall utnyttjas i alla kommuner, där detta är nödvändigt, vi vill genomföra kravet om fria skolluncher och ordna kostnadsfri och obligatorisk läkartillsyn av alla skolbarn.

Mot prygel som medel vid uppfostran.

Synnerligen krasst och brutalt framträder bestående klasskillnad även på undervisningens område i folkskolestadgans respektive läroverksstadgans olika bestämmelser om aga som medel vid uppfostran.

Det är beklagligt att vi trots allt inte kommit längre i utvecklingen än att diskussion över frågan om "aga eller

inte aga i skolan" är aktuell. Vi har ju ändå kommit därhän, att vi med avsky tar avstånd från sådana forna tiders straffmetoder som spöslitning — när det gäller vuxna. Men när det gäller barnen, då har vi alltfört högtidligt inskrivit i kungliga stadgar och förordningar — *prygel!* Det finns faktiskt laglig rätt för lärare att under vissa angivna betingelser misshandla barnakroppar. Ty var går gränsen mellan misshandel och det som kallas aga?

Barn kan visserligen kuvas med hjälp av aga, men inte fostras. Föräldrar skickar ju ej barnen till skolan för att få dem kuvade. Vi vuxna, som tillhör arbetets folk, vi vet ju nämligen mycket väl, att i kampen för tillvaron krävs stora mått av frimodighet och okuvade sinnen. Barnen skall därför i stället fostras, det goda hos dem skall utvecklas, det som man brukar kalla "dåliga anlag" skall bringas att dö ut av brist på näring.

Är då agan nödvändig? Ännu tror en del detta, tror att man skall kunna slå godhet i ett barn i stället för att med hjälp av egna och barnens förnuftsgåvor lära dem inse nödvändigheten av att handla på ett riktigt sätt.

Man måste bibringa barnet viljan att inte göra orätt. Detta kan ske med andra medel än stryk. Men brukas stryk, då blir mildare och mänskligare medel obrukbara. Då blir risken och rädslan för stryk den avvägningspunkt, från vilket barnen utgår vid sitt handlande.

En lärare måste skaffa sig auktoritet gentemot barnen genom sin överlägsenhet i fråga om kunskap, inte genom överlägsenhet i fysisk styrka. Varje gång en lärare anser sig nödgad tilgripa aga, skriver han in i sitt eget

betyg ett underkännande av sina kvalifikationer i lärarkallet.

En lärare måste ju bli barnens vän, på detta beror det huruvida han skall lyckas eller misslyckas. Ty säg mig ett barn, vars psyke är sådant, att det vill bereda sin vän sorg eller missnöje!

Kroppssagan är en styggelse, som arbetets folk måste avskaffa. Det är egentligen endast för småfolket som frågan är aktuell. Socialt högre ståendes telningar trakteras inte med stryk i skolan. För dem gäller nämligen vad som är genomfört för *alla* barn i Sovjetunionen, nämligen lagligt förbud mot skolaga.

I läroverksstadgan är i dess paragraf 53 konkret föreskrivet:

”Kroppslig bestraffning må under inga förhållanden förekomma.”

Men i folkskolestadgan är lika konkret föreskrivet, att i folkskolan må aga tillgripas. Och detta till och med inte endast vid förseelser av svår beskaffenhet utan även vid mindre förseelser, om dessa upprepas och rättelse icke kunnat vinnas genom andra åtgärder.

Folkskolestadgans bestämmelser kan icke ändras av de kommunala myndigheterna, det är en riksdagens angelägenhet. Men de kommunala beslutande organen har möjlighet att neutralisera folkskolestadgans barbariska bestämmelser genom att besluta om så effektiva kontrollföreskrifter vid agans eventuella utdelande, att dessa fråntager vederbörande lusten att använda misshandel som medel vid barns uppfostran. Kommunisterna vill använda sig av denna utväg, i väntan på det riksdagsbeslut som måste komma i denna fråga.

IV. KOMMUNAL BOSTADSPRODUKTION

Kommunisterna vill en bostadspolitik, som tillgodoser kraven på bättre och billigare bostäder genom att kommunerna bygger bostadshus i egen regi och hyr ut bostadslägenheter till självkostnadspris.

Bostaden är i kapitalismens värld en vara lika alla andra varor, och priset bestämmes efter samma regler. Det vill säga att tillgången och efterfrågan på bostäder bestämmer hyrornas storlek.

Läget på byggnadsmarknaden regleras av storfinansen, vilken genom sin lånepolitik noggsamt ser till, att verksamheten där inte blir så livlig att verkligt god tillgång på bostäder uppstår. Detta skulle nämligen medföra inte bara sänkta hyror utan även ökade anspråk från de hyrandes sida på bostädernas kvalitet.

Här har kommunerna möjlighet att ingripa för att med hjälp av sina resurser bryta bankkapitalets välde. Därför kämpar kommunisterna för att kommunerna skall bygga bostäder och hyra ut dessa till självkostnadspris.

Kommunisterna har lett i bevis att om exempelvis Stockholms stad skulle göra detta, så skulle staden sedan, utan att detta behövde betyda någon förlust, kunna hyra ut fullt moderna tvårumslägenheter till en årshyra på 618 kronor om staden upplåter tomt kostnadsfritt, och hyran skulle bli 730 kronor om tomtkostnaden inräknades. Det skulle bli en sänkning av årshyrorna för sådana lägenheter med omkring 1.000 kronor per år.

År 1935 föreslog kommunisternas representant i Stockholms stadsfullmäktige, att staden skulle sätta i gång

en sådan byggnadsproduktion i stor skala och anförde därvid följande åtta huvudargument:

1. *Kommunen kan bygga billigt genom att bygga standardbostäder.*

2. *Som massavnämare kan kommunen förbilliga materialinköpen.*

3. *Kommunen kan bygga trots att det är "tryckt på bostadsmarknaden", och därigenom samtidigt bekämpa arbetslösheten.*

4. *Kommunen kan i de flesta fall ställa tomter gratis till förfogande.*

5. *Kommunen kan skära bort entreprenörvinsterna genom att bygga själv.*

6. *Kommunen kan skära bort fastighetsspekulanternas profit genom att bygga och hyra ut till självkostnadspris.*

7. *Kommunen kan genom en sådan politik pressa ned hyrespriserna även i den öppna hyresmarknaden och framtvinga en bättre kvalitet även av denna marknads bostäder.*

8. *Kommunen kan genom en sådan politik stäcka alla spekulationer i bostadseländet.*

Stadskollegiet avstyrkte, och den socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen röstade i enlighet med kollegiets inrådan mot kommunisternas förslag. Men därmed godtog också den socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen kollegiets argumentation mot förslaget, och detta var:

"Om staden skulle följa en sådan linje skulle det bli krasch på fastighetsmarknaden."

Stadskollegiet skulle lika gärna kunna ha sagt:

"Staden kan inte följa sådana linjer, ty då sjunker hyrorna."

Av hänsyn till hyresjobbarna vägrade man alltså att slå in på en väg, som man själv erkände obönhörligt skulle leda till goda bostäder för billiga hyrespriser.

Kommunisternas bostadsprogram är tillämpligt inte bara i Stockholm utan överallt, där det finns hyresmarknad. Kommunisterna har också väckt förslag i enlighet med detta program i en rad städer och samhällen. En förstärkning av kommunisternas kommunala representation kommer att betyda att dessa förslag i fortsättningen kommer att framföras med ännu större styrka.

V. LANTARBETARNAS BOSTADSFRÅGA

Kommunisterna vill att godsägarna, storbönderna och bolagen av de kommunala myndigheterna och med stöd av gällande hälsovårdsstadga skall tvingas att bereda bättre bostäder åt sina anställda.

Det finns massor av lantarbetarbostäder, som inte fyller minimikraven i hygieniskt avseende för en människovärdig bostad. En i Hallands län gjord undersökning rörande lantarbetarnas bostadsförhållanden visar att av 341 undersökta bostäder endast 104 anses fylla hälsovårdsstadgans bestämmelser. Av de sålunda undersökta bostäderna är 75 om ett rum och kök, 167 om två rum och kök samt 17 om tre rum och kök. Övriga bostäder är antingen ungarbostäder eller lägenheter av annat slag. Liknande förhållanden råder överallt, inte enbart i de spe-

ciella lantarbetardistriktet utan jämväl i andra delar av landet, där det finns arrendatorer, torpare, drängar och andra som bor i arbetsgivarens bostäder. Med dessa miserabla bostadsförhållanden för ögonen har kommunalrepresentanterna möjligheter att ingripa med stöd av den nya hälsovårdsstadgan.

Det finns redan massor av exempel på vad som kan göras ute i bygderna för att med hjälp av hälsovårdsstadgans bestämmelser framtvinga förbättringar i bostadsstandarden för torpare, statare och arrendatorer. Under förra året har kommunisterna, t. ex. i västra Skaraborg, gjort storartade aktioner i detta avseende. Ett hundratal gårdar med sammanlagt mer än 200 torp, ett 90-tal statarbostäder, ett 20-tal arrendator- och ett 10-tal drängbostäder har varit föremål för dessa aktioner. Resultatet var vid september månads utgång i fjol, att ett 50-tal bostäder blev grundligt förbättrade. Ett par tusen människor, lantarbetare- och arrendatorfamiljer samt ett antal unga drängar, har genom dessa aktioner tillförsäkrats både större hemtrevnad och bättre skydd för sin hälsa.

Det är därför av stor betydelse att i landsortskommunerna få kommunister som representanter i fullmäktige, hälsovårdsnämnder och kommunalnämnder för att inom dessa institutioner bevaka lantarbetarnas intressen i bostadsfrågor.

VI. KOMMUNALA PENSIONSTILLÄGG

Kommunisterna vill att folkpensionärerna skall erhålla obligatoriskt utgående kommunala pen-

sionstillägg till så stort belopp, att deras levnadsstandard hålles vid för varje ort fastställt existensminimum.

Vem minns inte den effektfulla socialdemokratiska valaffischen från valrörelsen 1936? Från plank- och husväggar myste två åldringar. De såg så innerligt belåtna ut. Det var avsett att illustrera belåtenheten hos de gamla och utslitna över att nu skulle deras ekonomiska läge avsevärt förbättras genom de i utsikt ställda folkpensionsförbättringarna.

Under de sist förflutna åren har de då förebådade förändringarna av folkpensionsbestämmelserna omsatts i praktiken. De små inkomsttagarna har fått erfara dessa förändringar i form av kraftigt förhöjda belopp på sina skattesedlar. De har fått erfara att reformen är byggd på så "demokratisk grund", att en inkomsttagare med två tusen i årsinkomst får betala precis lika mycket i pensionsavgifter, som vad miljonärerna får betala.

Men även folkpensionärerna har fått taga del av reformens praktiska verkningar. För de av pensionärerna, som är mest i behov av förbättringar i sitt ekonomiska läge, nämligen de som åtnjuter kommunala tillägg till pensionen, har reformen visat sig illusorisk. För dessa är enda förändringen den, att de nu får ett något större belopp i form av folkpension, men då får de i stället ett mindre belopp i kommunala tillägg. Resultat: status quo i fråga om levnadsbetingelserna.

På detta sätt har reaktionärt inställda kommunalrepresentanter kommit många tiotusental åldringars ljusa förhoppningar på skam. I en del fall har deras ekonomiska läge till och med försämrats.

Vi tar ånyo Stockholm, "den arbetarstyrda mönsterkommunen", som exempel. Enligt myndigheternas egna uppgifter har där de folkpensionstagare, som erhåller kommunala pensionstillägg eller fattigvårdsbidrag, genom folkpensionsreformen fått sin levnadsstandard förbättrad med i genomsnitt 3 kronor i månaden. 10 öre om dagen, det var alltså allt vad dessa gamlingar fick behålla av de beslutade folkpensionsförbättringarna. De har sannerligen inte skäl att se så belåtna ut som de framställdes på det socialdemokratiska partiets effektfulla valaffisch.

Ännu mer bryskt har man gått tillväga i en rad andra städer och i landsortskommuner.

Sådant sker trots att stads- och kommunalfullmäktige har möjligheter att genomföra en annan politik på detta område. I "lag om kommunala pensionstillskott" av den 18 juni 1937 är nämligen föreskrivet, att *samhället äger bestämma* de grunder som för beviljande av pensionstillskott böra av fattigvårdsstyrelsen iakttagas. Med "samhället" avses i detta sammanhang stads- eller kommunalfullmäktige.

Kommunisterna vill utnyttja denna bestämmelse och har därför i en rad städer och kommuner väckt förslag av följande innehåll,

a) att fullmäktige måtte utreda frågan om vilken årsinkomst som bör vara att anse som existensminimum för ortens pensionstagare;

b) att fullmäktige måtte besluta om beviljande av kommunala pensionstillskott och som grund för denna verksamhet föreskriva, att tillskott obligatoriskt skall utgå till varje folkpensionstagare, vilkens inkomst till-

sammans med pensionen icke uppgår till visst fastställt existensminimum;

c) att tillskottet i så fall per år skall utgå med skillnaden mellan å ena sidan pensionstagarens årsinkomst inklusive folkpensionen och å andra sidan det som inkomstminimum fastställda beloppet.

I den mån detta genomföres blir det slut på fattigvårdsstyrelsernas möjligheter att genom "prövandet" av folkpensionstagarnas behov godtyckligt röva folkpensionsreformens frukter från åldringarna.

VII. KOMMUNALA TVÄTTINRÄTTNINGAR

Kommunisterna vill att husmödrarnas tunga arbetsbörda skall underlättas genom exempelvis inrättandet av kommunala tvättinrättningar, barnkrubbor och dylikt.

För närvarande pågår en livlig diskussion om vad som kan göras för att underlätta husmödrarnas tunga arbete. Kommunerna har stora möjligheter att ingripa även på detta område. Så kan exempelvis kommunerna vidtaga åtgärder för att underlätta ett av husmödrarnas hårdaste arbeten, nämligen klädtvätten. Detta arbete får nu utföras under sådana förhållanden, att det är i högsta grad hälsofarligt. Detta i synnerhet i landsortskommuner och i mindre samhällen. Man får där ofta se hur kvinnor, till och med vintertid, får utföra detta⁵ arbete utomhus.

Då människor bor i samhällen finns ju⁶ möjligheter att en del av de nyttigheter, som de använder sig av, kan planeras och användas kollektivt. Som alltid i ett kapitalistiskt samhälle vilar det dock i flertalet fall på det

enskilda initiativet att organisera dessa kollektiva nyttigheter. Det är liktydigt med att först när den enskilde initiativtagaren finner tillräckligt starka garantier att han med god vinst skall kunna genomföra nyttigheten, kommer den. Att detta ej alltid ger den ur allmänna synpunkter bästa och rationellaste lösningen av det föreliggande problemet är tämligen klart.

I staden bygger fem byggmästare fem tvättstugor utan maskinella hjälpmedel i samma kvarter, då det skulle vara mest rationellt med en enda för hela kvarteret, och då kunde denna utrustas med maskinella hjälpmedel. I det lilla industrisamhället med sin enkla bebyggelse förekommer i flertalet byggnader ingen tvättstuga alls, och där den möjligen förekommer är den av det mest primitiva slag. Ingen skulle heller falla på den idén att bygga en tvättinrättning i ett sådant samhälle, enär det ekonomiska utbytet skulle bli skäligen litet. Den kollektiva tvättstugan på en sådan liten ort kan inte få den storleksordningen att den kan inspirera till initiativet att driva den som affärsrörelse.

För kommunerna finns det möjlighet att anlägga inrättningar för tvätt och förse dessa med maskinella hjälpmedel. I en sådan tvättinrättning med en driftskapacitet av 120 kg. torr tvätt per dag kan tvätten utföras till ett pris av endast 15 öre per kg. för torr tvätt, och anläggningen kan ändock "betala sig själv". I dessa 15 öre per kg. torr tvätt är då också kostnaderna för tvättmedel inberäknade. Kan kommunerna dessutom förmås att i en eller annan form bidra med anslag kan givetvis kostnaderna för tvätten ytterligare reduceras. Likaså finns utredningar som visar på möjligheten av att kom-

binera ifrågavarande anläggning med vissa andra slag av allmänna anläggningar, varigenom kostnaderna ytterligare skulle kunna nedbringas.

Sådana tvättinrättningar skulle givetvis oerhört underlätta husmödrarnas arbete. Kommunisternas kommunala representanter har aktualiserat även denna fråga i en rad kommuner.

VIII. SJUKVARDEN

Kommunisterna vill en sjukvård, där den sjukas behov av vård och icke hans sociala ställning blir bestämmande för behandlingen.

Hälsan är en människas största tillgång. Men hur himmelsvid är inte skillnaden mellan den välbärgades och den fattiges möjligheter såväl att bevara hälsan som att återvinna densamma när den förlorats.

Hårt och ohälsosamt arbete, otillräcklig och olämplig föda, trångboddhet och bristande möjligheter till rekreation hotar ständigt den fattiges hälsa. När hälsan är bruten och det gäller att återvinna densamma, då är det åter fattigdomen som ställer sig hindrande i vägen. Det rike har möjligheter till specialistvård, dyrbar medicin, ombyte av klimat, tillräcklig lång tid för vila för att återställa krafterna och möjligheter till en rofylld konvalescenttid utan bekymmer för dagen. Den fattige där emot saknar alla dessa möjligheter. Så framstår även på sjukvårdens område den klassklyfta, den skillnad i levnadsbetingelserna, som är kännetecknande för alla områden i ett kapitalistiskt samhälle.

"Prat", invänder de självbelåtna reformatörerna. Och

så hänvisar man till de stora sjukhusanläggningarna, sanatorierna, klinikerna och den högtstående svenska läkarkåren.

Visst är det sant att antalet vårdplatser på sjukhusen ökat, men — en sak som självbelåtna reformatorer gärna vill bortse ifrån — även behovet av vårdplatser har ökat. Och ännu mindre önskar man tala om orsakerna till detta ökade behov.

Den kapitalistiska rationaliseringens hets avspeglar sig i olycksfallsstatistikens ständigt stegrade siffror och i läkarjournalernas kolumner för yrkessjukdomar. Den officiella olycksfallsstatistiken ger oss exempelvis besked om att antalet anmälda olycksfall per 1.000 arbetare år 1918 var 39, men år 1933 hade siffran sprungit upp till 77.

Detta förhållande kan lämpligen ställas i belysning av sjukhusstatistiken för Stockholm som visar, att till och med i denna "föregångsstad" var år 1910 antalet vårdplatser 17 per 1.000 innevånare och år 1934 var antalet 19 per 1.000 innevånare.

Även den ökade trångboddheten medverkar till behovet av sjukhusvård.

Så kommer med skrämmande obönhörlighet tid efter annan de av det kapitalistiska produktionssystemet alstrade kriserna med arbetslöshet, nöd och ångestfylld tillvaro för tusenden i sitt släptåg. Även följderna av detta kan avläsas i sinnessjukhusens och sanatoriernas journaler.

Till detta kommer den direkta klassindelning som finns på sjukhusen. Den måste vara socialt förblindad, som kan göra en rond genom ett sjukhus utan att uppmärksamma och uppröras över där gällande "ordning".

Å allmän sal ser man ofta en skärm omkring en säng.

Ett säkert tecken för såväl iakttagaren som för den sjuke själv att här kämpar en mindre bemedlad sin sista strid. Men i samma sjukhus finns en rad av rum, belagda med endast en patient på varje. Det är de "enskilda rummen". Här råder ingen trängsel. Här gäller inte sådana inskränkningar till besök. Här är kosthållet väsentligt bättre. Och här ligger kanske en människa och vårdas för ett enkelt benbrott, utan egentligt behov av ro, samtidigt som en fattig drar sin sista suck bakom en skärm i en allmän sal. Varför? Jo därför att innehållet i patientens plånbok, icke arten av hans sjukdom, får vara den avgörande faktorn för vilket slag av vård som skall lämnas.

Officiellt försvaras denna upprörande klassindelning med att "de rika får betala mer och därigenom bidra till finansierandet av sjukhusvården i dess helhet". I verkligheten är indelningen genomförd för att tillfredsställa de rikas anspråk på privilegier och på att slippa bidra till sjukvårdsverksamheten i proportion till sina inkomster.

De mest förmögna behöver aldrig använda de offentliga sjukvårdsinrättningarna. Dessa har alltså intresse av så billig offentlig sjukvård som möjligt. Och för dessa är tanken om en sådan demokratisering av sjukvårdsverksamheten, att klassprivilegierna försvinner, en styggelse. Det skulle nämligen komma att återspeglas på deras skattsedlar. För såväl dessa som för de större inkomsttagarna i övrigt är det bra mycket bättre med de frivilliga avgifter, som nu tillämpas. Läkarna har så att säga ackord på botandet av patienternas på enskilda rum

sjukdom, under det att patienterna på allmän sal behandlas för dagpenning.

De frivilliga taxorna.

Vilket bevis för social efterblivenhet utgör inte exempelvis den "rådgivande taxa", som enligt lag skall finnas utlagd i varje enskilt rum å alla landets lasarett. Vi citerar ur den rådgivande taxa, som finns å Stockholms sjukhus:

"Taxa för opererade patienter, grupp I. Större tekniskt svåra operationer å enskilt rum från 150—600 kr., å halvenskilt från 80—300 kr. Medelsvåra operationer å enskilt rum 100—400 kr., å halvenskilt 60—200 kr. Tekniskt lätta operationer å enskilt rum 60—200 kr., å halvenskilt 40—200 kr."

Till patienternas vägledning meddelas dessutom "råd och anvisningar till rådgivande taxa". Vi citerar ur denna:

"Denna summa vilken anföres som den högsta på de olika ställena, betecknar det lämpliga arvodesbeloppet för patienter i ekonomiskt välsituerad ställning. Variationerna nedåt giva tillbörligt utrymme för patients val av arvodesbelopp efter den ekonomiska situationens växlingar. Den lägsta summan betecknar råd om lämpliga arvodesbelopp för patienter, vilkas ekonomiska situation, kan betecknas som mindre bärkraftig."

Slutligen ger man i dessa "råd och anvisningar till rådgivande taxa" följande för de besuttna patienterna hugnesamma meddelande:

"Då taxorna bygga på frivilligheten hos patienterna att lämna arvode, förutsättes att patienten avgör arvodesbeloppet efter eget bedömande av sin ekonomiska ställning."

Det må väl kunna kallas "humana bestämmelser" patienterna. Däremot är de ju mindre humana gentemot läkarna, vilka i övrigt har otillräckliga löneförmåner sina "dagsverken" å allmän sal. De är alltså genom dessa taxebestämmelser utlämnade till de högre inkomsttagarnas-patienternas välvilja. Men detta är ju ett system som även för läkarna måste te sig osmakliga och principvidriga.

Läkarnas och sjukvårdspersonalens anställningsförhållanden.

För de, som väljer läkaryrket, är förhållandet för rätt sådana som de måste bli, när man låter de riktiga intressesynpunkter bli bestämmande för de grunder, på vilka sjukvården skall ordnas. Om detta uttalas också i en undersökning, som företagits av Sveriges yngre läkarnes förening, bland annat följande:

"Läkaryrket erbjuder genom sitt sociala anseende en viss lockelse. Såsom ekonomisk affär måste det numera snarast betraktas som ett hasardspel — där insatsen utgör en förmögenhet . . . Slutligen måste bli den, att endast de studenter från burgenare hem, vilka kunna stå rycken för en personlig förlust till förmån för det allmänna eller som i lyckliga fall i en mycket långt framskriden ålder kunna inhösta vinsten av en kapitalplacering i ungdomen, utan allvareligen risker för sin ekonomi kunna slå in på den medicinska banan. I själva verket rekryteras också läkarkåren i relativt stor utsträckning just från de burgenare samhällslagren.

Detta utgör ju en förintande kritik även från läkarkåren. Läkaryrket blir i stor utsträckning förbehållet de

som vilja och kunna köpa sig till "socialt anseende". Lämplighet och håg för läkarens ansvarsfyllda yrke får icke vara avgörande. Så blir det plånbokens tjocklek som bestämmer inte bara *hur* en sjuk skall vårdas, utan även *av vem*.

En annan bidragande orsak till att sjukvården icke är vad den kunde vara är den politik som föres i fråga om sjuksköterskor och övrig personal. Envar känner till de upprepade fall av olyckor på sjukhusen som inträffat till följd av en genom lång arbetstid och för liten arbetskraft överansträngd personal. År 1937 ingrep Medicinalstyrelsen och utfärdade vissa föreskrifter för att i någon mån reglera arbetstiden. Detta medförde att personalen något måste utökas. Men det är belysande för rådande mentalitet hur en del landsting kompenserade sig för den merutgift som uppstod i anledning av detta.

Ett exempel. Gävleborgs läns landsting beslutade år 1937 att införa en inskrivningsavgift på 5 kronor för varje patient vid alla lasarett och sjukstugor. Denna avgift skall dock inte betalas i de fall att fattigvårdsmyndigheterna måste betala vårdkostnaderna för den sjuke. Dessa inskrivningsavgifter infördes för att täcka de merutgifter som blev en följd av Medicinalstyrelsens föreskrifter beträffande personalens arbetstid.

Naturligtvis var detta en åtgärd som icke sammanföll med småfolkets intressen. Åtgärden var fördömlig ur såväl ekonomiska som sjukvårdssynpunkter. Ty det hade naturligtvis ur småfolkets intressesynpunkt varit förmanligare att merutgiften fördelats på skattsedlarna, varigenom även bolagen och de rika fått bidraga, än att lägga utgiften på de som till följd av sjukdom tvingas

att anlita lasaretten. Beslutet bidrog givetvis till att öka de ekonomiska svårigheter och bekymmer som alltid följer sjukdomen i spåren när den drabbar de små inkomstagarna.

Ur folkhälsans synpunkt var åtgärden olycklig därför att den beslutade avgiften bidrager till att avhålla sjuka från att i tid låta sig intagas å lasarett för observation.

Alla dessa argument mot beslutet anfördes av kommunisternas representant i landstinget, men de räckte inte till för att övertyga ens alla socialdemokratiska representanter om det oriktiga i åtgärden. Så blev Gävleborgs läns landsting, trots sin arbetarmajoritet, vägrödjaren för den utveckling bakåt som ligger däruti, att kostnaderna ökade för sjuka i behov av vård.

Poliklinikerna.

Man söker i allmänhet att från ansvarigt och officiellt håll dölja de verkliga bevekelsegrunderna till bristerna och misshälligheterna på sjukvårdens område. Men ibland händer det, att man glömmer att vara på sin vakt, man blottar till och med i officiella skrifter sin grundinställning till frågan om människors värde. Eller vad sägs om följande citat ur "Stockholms kommunalkalender 1936" utgiven av Stockholms stad:

"Så kallade polikliniker, varmed förstås läkarmottagningar, där behandling meddelas åt fattiga sjuka, som ej behöva sluten anstaltsvård, äro anordnade i Stockholm, dels vid Serafimerlasaretten, i syfte att härigenom erhålla ökat undervisningsmaterial." (Kurs. är vår.)

Alltså poliklinik betyder ställe för behandling av fat-

tiga sjuka. Men *syftet* med anordningen, det är att er- hålla undervisningsmaterial. Och denna förklaring har man anfört år efter år i den årligen utkommande kalen- dern. Först efter det att kommunisterna påtalat saken, kom förklaringen till syftemålet med polikliniker- na bort. Men, kvar står missförhållandena vid klinikerna, vittnande om att definitionen, ehuru cyniskt öppen, var riktig.

Poliklinikerna är alltså inrättade med tanke på att lä- karaspiranterna skall ha tillgång till undervisningsmate- rial. Och materialet, det skall ovillkorligen utgöras av "mindre bemedlade sjuka". Häri kan dessa mindre be- medlade sjuka, som i många hundratal varje dag och varje vecka besöker poliklinikerna, få förklaringen till den nonchalans av dem och deras krämpor som tar sig uttryck i en olidlig trängsel och väntetid och till den be- handling enligt "löpande bandets system", som där prak- tiseras. De får nogsnamt erfaras, dessa de mindre bemedlade sjuka som trängas i poliklinikernas väntrum, att de är till för polikliniken i stället för att polikliniken skulle vara till för dem.

Det kan ju vara bittert att bli påmind om sådana sak- förhållanden, men en påminnelse är nödvändig för att få en sådan opinion till stånd från folkets sida att de be- stämmande tvingas att låta sina krämarsynpunkter på frågan om människors hälsa avlösas av andra, mänskli- gare synpunkter.

Kommunistiska Partiets Centralkommitté har i sin re- solution till höstens val i fråga om sjukvårdspolitiken anfört:

"Ett starkt kommunistiskt inslag i landstingens och

kommunernas arbetargrupper ger möjlighet till att genomföra en sjukvård, där den sjukes behov av vård och icke hans sociala ställning blir bestämmande för behandlingen."

Med detta har Kommunistiska Partiet deklarerat sin ställning i sjukvårdsfrågan. Kommunisterna vill avskaffa den klassindelning som ligger i grunderna för den nuvarande uppdelningen av lasaretten i enskilda, halvenskilda och allmänna salar. Indelningen bör i och för sig bibehållas, men brukandet av rummen måste ske enligt läkarens bedömande av vad sjukdomen kräver. Kommunisterna vill vidare en likartad utspisning av patienterna. Kommunisterna vill en sådan form för avlöandet av läkare, att dessa inte kunna lockas eller tvingas till en favorisering av patienter allt efter deras sociala läge. Och kommunisterna vill en sådan lönepolitik gent emot sjukvårdsinrättningarnas personal, att deras löneanspråk och anspråk om reglerad arbetstid tillmötesgås i så stor utsträckning som deras ansvarsfulla och oppoffrande arbete kräver. Kommunisterna vill avlägsna alla krämarsynpunkter på frågor om nybyggnader och tillbyggnader av lasarett, sanatorier och sinnessjukhus. Erkända och bevisade behov av ytterligare vårdplatser måste vara de avgörande argumenten vid behandlingen av sådana frågor.

"Människorna är det värdefullaste kapitalet." Dessa ord av sanning har myntats av Stalin i det land där privatkapitalismens samhällssystem är störtat och ersatt med socialismens samhälleliga system. Men denna sanning i Sovjetunionen är även i Sverige en oomtvistlig sanning. Kommunisterna vill i riksdag, landsting och kommuner handla så, som vetenskapen om denna sanning kräver.

IX. MEDBORGARHUS, KOMMUNALA BADANLÄGGNINGAR OCH IDROTTSPLATSER

Kommunisterna vill att bristen på samlingslokaler skall avhjälpas genom byggandet av kommunala medborgarhus och att kommunala badinrättningar och idrottsplatser skall anläggas i så stor utsträckning att föreliggande behov blir fyllda.

Kommunisterna anser att lösandet av sådana frågor som avhjälpandet av bristen på samlingslokaler, bad- och idrottsplatser skall ske genom kommunernas försorg. Detta är ju nämligen också sådana nyttigheter, som lämpligen kan anläggas för innevånarnas i kommunen kollektiva bruk.

Bristen på samlingslokaler är erkänd till och med av statsmakterna. För närvarande pågår också en statlig utredning i denna fråga. Bristen på samlingslokaler betyder ett ofta oöverstigligt hinder för småfolkets organisationssträvanden och verkar även som ett hinder för kulturell verksamhet och för tillgodoseendet av ett sunt nöjesbehov.

Antalet folkets hus är alltför ringa. Detta är en följd av att arbetarrörelsens små ekonomiska möjligheter inte tillåtit byggandet av ett tillräckligt antal. Ur såväl ekonomiska som övriga synpunkter är det därför för småfolket önskvärt, att kommunernas resurser utnyttjas för att genom byggandet av medborgarhus lösa de brännande lokalfrågorna. Sak samma ifråga om anläggandet av idrotts- och badplatser.

Arbetsrörelsen är i oerhört stor grad idrottsintres-

serad och deltar aktivt i utövandet av idrott. För denna ungdom föreligger dock stora svårigheter vad det gäller ekonomiserandet av idrottsanläggningarna. Svårigheter som man söker övervinna genom anordnandet av nöje tillställningar, vilka man ofta tvingas göra vinstgivande på bekostnad av nöjenas kvalitet.

Storbolagen och arbetsköparna har förstått att utnyttja dessa svårigheter för att få ett ur arbetarnas och småfolkets synpunkt icke önskvärt grepp över idrottsrörelsen. För visad ekonomisk välvilja mot idrottsorganisationerna betingar dessa sig gentjänster. För det ekonomiska understöd som gives beräknar de valuta åter genom att idrottsrörelsen göres beroende av "mecenaterna". Det är en välvilja, som idrottsorganisationerna ofta får köpa med förlusten av sin handlingsfrihet. Därför går kommunisterna i spetsen för att söka förmå de kommunala myndigheterna att betrakta ordnandet av idrottsplatser i tillräckligt antal som en kommunal angelägenhet.

X. KOMMUNISTERNA VILL ENHET FÖR VERKLIGA ARBETARPOLITIK

För lösandet av i denna broschyr nämnda och övriga småfolkets intressen berörande frågor vill kommunisterna samarbeta med representanterna för andra partier och organisationer, vilkas strävanden sammanfaller med våra. Framför allt vill kommunisterna samarbeta för att förhindra reaktionens verktyg att få säte och stämman i de kommunala institutionerna.

Som uttryck för denna vår strävan har kommunistiska partiet också gjort försök att få gå till val i samverk-

med det socialdemokratiska partiet. Men detta partis ledning har till reaktionärernas synnerliga förnöjelse i stället sökt omöjliggöra till och med rent teknisk valsamverkan med kommunisterna. För att ernå detta har de till och med avstått från sin gamla partibeteckning "Arbetarepartiet".

Med sådana åtgärder skall emellertid inte vederbörande tro sig kunna komma undan kravet om samarbete för genomförandet av en kommunalpolitik till småfolkets fromma. Enhet måste skapas för genomförandet av en verklig arbetarpolitik. Arbetarklassen och småfolket i övrigt måste därför öka sin politiska aktivitet för att övervinna enhetsmotståndet i de egna leden. Bästa medlet för att besegra enhetens fiender är att stärka det kommunistiska partiet, vilket ställt enhetens förverkligande främst på dagordningen och vilket parti med hjälp av enheten vill föra en politik, som tar sikte på att bryta kapitalets välde över land och folk.

Kommunisterna ställer parollen: Sverige åt folket!

Kommunisterna vill genomföra reformer på de rikas bekostnad till gagn för de små inkomsttagarna!

Endast en sådan politik kan hindra fascismens frammarsch och skapa enhet bland massorna i kampen för frihet och framåtskridande.

Därför, arbetande i stad och på land, rösta vid höstens val med

Arbetarepartiet

KOMMUNISTERNA.

AKTUELLA BROSCHYRER

KNUT SENANDER:

**Statstjänarna åter förda
bakom ljuset.**

Pris 10 öre.

GÖSTA KEMPE

**Sovjets L.O., Fackförenings-
internationalen och enheten.**

Pris 35 öre.

H. HAGBERG:

Sverges utrikespolitik

Pris 25 öre.

ARBETARKULTURS FÖRLAG
STOCKHOLM.

Tr.-a.-b. Västermalm, Sthlm 1938

Pris 15 öre.